

CANLILIĞIN YEDİ ORTAK ÖZELLİĞİ

Her canlı:

- ✓ Büyür
- ✓ Beslenir
- ✓ Hareket eder
- ✓ Çoğalır
- ✓ Solunum yapar
- ✓ Tepki verir
- ✓ Boşaltım yapar

Bir varlığın canlı ya da cansız olduğunu yedi ortak özelliğine bakarak anlayabiliriz. Eğer bir varlık canlılığın yedi ortak özelliğinin hepsini birden gösteriyorsa o varlık **canlıdır**.

1. Büyüme

Büyüme, canlıların gelişmesi demektir. Bazı canlılar belirli bir büyüklüğe ulaştığında büyümeleri durur. Bazıları da yaşamları boyunca büyümeye devam eder.

Uygun koşullar sağlanırsa ağaçlar çok uzun süre büyümeye devam edebilir.

Yavru bir köpek erişkin olduğunda büyümesi durur.

Her canlı büyür ve gelişir.

2. Beslenme

Canlılar canlı kalmak ve gelişmek için beslenmeye ihtiyaç duyarlar. Enerjilerini besinlerden sağlarlar.

Hayvanlar hareket edebildikleri için yiyecek bulur ve tehlikelerden kaçabilirler.

Bitkiler ise yapraklarını Güneş'e, köklerini içinde su bulunan toprağa doğru çevirir.

Hayvanlar kendi besinlerini üretmedikleri için bitkileri ya da diğer hayvanları yiyerek beslenir. Hayvanlar ot ya da et yiyerek beslenir. Bazı hayvanlar hem et hem otla beslenir.

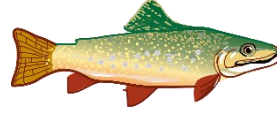
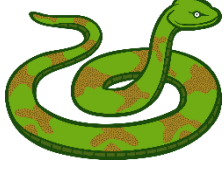

Bitkiler besinini kendi yapar. Besinini yapmak için güneş enerjisini ve topraktan aldıkları su ile mineralleri kullanır.

Her canlı beslenir.

3. Hareket etme

Hayvanlar hareket edebildikleri için yiyecek bulur ve tehlikelerden kaçabilirler. Bitkiler ise yapraklarını Güneş'e, köklerini içinde su bulunan toprağa doğru çevirir. Yılan sürünerek, kuş uçarak, balık yüzerek, kedi yürüyerek hareket eder.

Ayçiçekleri yaprak ve çiçeklerini Güneş'e doğru çevirir.

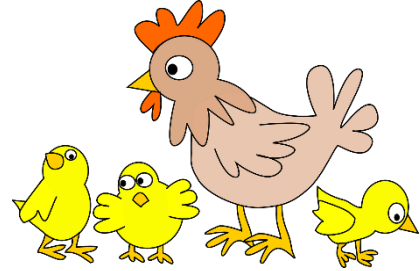
Tüm canlılar hareket eder.

4. Çoğalma

Canlılar kendi türlerinin devam etmesi için çoğalırlar. Bitkiler genellikle tohumla çoğalır, bazı hayvanlar doğurarak, bazıları yumurtayla çoğalır.

Bitkiler yeni bitkilere dönüşen tohumlar üretir. Bu tohumlar yeni bitkiler meydana getirir.

Tavuklar yumurtaların üzerinde kuluçkaya yatar ve yumurtalardan civcivler çıkar.

Bütün canlılar çoğalır.

5. Solunum Yapma

Birçok hayvan gereksinim duyduğu oksijeni akciğerlerine hava çekerek alır. Balıklar oksijeni sudan alır. Balıklar sudaki oksijeni almak için solungaçlarını kullanır.

Bitkiler solunumları için gerekli oksijenin bir kısmını kendileri üretir. Bir kısmını da yaprakları aracılığıyla havadan alır.

Bütün canlılar solunum yapar.

6. Tepki Verme

Bütün canlılar duyarlıdır yani çevrelerine tepki verir. Bütün bitkiler ışığa, suya duyarlıdır. Ayçiçeği Güneş'e doğru yönelir. Küstüm çiçeği gibi bazı bitkiler dokunulduğunda yapraklarını kapatarak tepki verir. Hayvanlar da çevrelerine tepki verir. Örneğin köpekler ses duyduğunda kulaklarını dikleştirirler.

Bütün canlılar tepki verir.

7. Boşaltım Yapma

Canlılar vücutlarındaki gereksiz maddeleri atmak için boşaltım yapar.

Bitkilerde boşaltım organı yapraklardır. Bitki bünyesindeki atık maddeleri suyla beraber yaprakları ile atar.

Bitkilerde boşaltım yaprak dökümü ile de gerçekleşir.

Bitkiler terleyerek, damlama yaparak ve kuru yapraklarını dökerek boşaltım yapar. İnek, at, kedi, köpek gibi hayvanlar böbrekleriyle boşaltım yapar. Boşaltımla vücuttaki zararlı maddeler vücut dışına atılır.

Hayvanlar ter, idrar, dışkı yoluyla boşaltım yapar.

Bütün canlılar boşaltım yapar.

Çevremizdeki varlıkları özelliklerine göre canlı ve cansız olarak ikiye ayırırız. **Hava, toprak ve su** canlılık özellikleri göstermez. Bu yüzden cansız varlıklardır. Bitkiler ve hayvanlar canlı varlıklardır.